

* ODDÍL 1: Identifikace látky/směsi a společnosti/podniku

- **1.1 Identifikátor výrobku**
- **Obchodní označení:** MONTANA EM Marble 400ml
- **Číslo výrobku:** 415357, 415364, 415371
- **1.2 Příslušná určená použití látky nebo směsi a nedoporučená použití**
- **Oblast použití SU21** Spotřebitelská použití: soukromé domácnosti / široká veřejnost / spotřebitelé
- **Kategorie produktů PC9a** povrchové materiály a barvy, ředidla, odstraňovače povrchových materiálů
- **Použití látky / přípravku Lak**
- **1.3 Podrobné údaje o dodavateli bezpečnostního listu**
- **Identifikace výrobce / distributor pro ČR:**
MONTANA CANS
Häusserstr. 36
D-69115 Heidelberg
Tel. +49-6221-36333-30
Fax +49-6221-36333-33
info@montana-cans.de
www.montana-cans.com
- **Obor poskytující informace:** Abteilung Produktsicherheit
- **1.4 Telefonní číslo pro mimořádné situace:**
Toxikologické informační středisko (Praha):
Na Bojišti 1, 12000 Praha 2, CZ
Tel.: 224 919 293 (nepřetržitá služba)
nebo 224 915 402

* ODDÍL 2: Identifikace nebezpečnosti

- **2.1 Klasifikace látky nebo směsi**
- **Klasifikace v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008**

GHS02 plamen

Aerosol 1 H222-H229 Extrémně hořlavý aerosol. Nádoba je pod tlakem: při zahřívání se může roztrhnout.

GHS07

Eye Irrit. 2 H319 Způsobuje vážné podráždění očí.

- **2.2 Prvky označení**
- **Označování v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008** Produkt je klasifikován a označen podle nařízení CLP.
- **Výstražné symboly nebezpečnosti**

GHS02

GHS07

- **Signální slovo Nebezpečí**
- **Standardní věty o nebezpečnosti**
H222-H229 Extrémně hořlavý aerosol. Nádoba je pod tlakem: při zahřívání se může roztrhnout.
H319 Způsobuje vážné podráždění očí.
- **Pokyny pro bezpečné zacházení**
P101 Je-li nutná lékařská pomoc, mějte po ruce obal nebo štítek výrobku.
P102 Uchovávejte mimo dosah dětí.
P210 Chraňte před teplem, horkými povrchy, jiskrami, otevřeným ohněm a jinými zdroji zapálení.
Zákaz kouření.
P211 Nestříkejte do otevřeného ohně nebo jiných zdrojů zapálení.

(pokračování na straně 2)

Bezpečnostní list

dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: MONTANA EM Marble 400ml

(pokračování strany 1)

- P251 Nepropichujte nebo nespalujte ani po použití.
 P260 Nevdechujte aerosoly.
 P410+P412 Chraňte před slunečním zářením. Nevystavujte teplotě přesahující 50 °C.
 P501 Odstraňte obsah/obal v souladu s místními předpisy.

· Další údaje:

Bez dostatečného větrání je možný vznik explozivních směsí.

· 2.3 Další nebezpečnost**· Výsledky posouzení PBT a vPvB****· PBT:** Směs ani složky nejsou k datu vyhotovení bezpečnostního listu klasifikovány jako PBT.**· vPvB:** Směs ani složky nejsou k datu vyhotovení bezpečnostního listu klasifikovány jako vPvB.**ODDÍL 3: Složení/informace o složkách****· 3.2 Chemická charakteristika: Směsi****· Popis:** Směs obsahuje následné látky bez nebezpečných příměsí.**· Výrobek obsahuje tyto nebezpečné látky:**

CAS: 115-10-6 EINECS: 204-065-8 Indexové číslo: 603-019-00-8 Reg.nr.: 01-2119472128-37	dimethylether ⚠ Flam. Gas 1, H220 ⚠ Press. Gas C, H280	75-≤100%
CAS: 67-64-1 EINECS: 200-662-2 Indexové číslo: 606-001-00-8 Reg.nr.: 01-2119471330-49	aceton ⚠ Flam. Liq. 2, H225 ⚠ Eye Irrit. 2, H319; STOT SE 3, H336	12,5-<20%
CAS: 7429-90-5 EINECS: 231-072-3 Indexové číslo: 013-001-00-6 Reg.nr.: 01-2119529243-45	hliník práškový nestabilizovaný ⚠ Pyr. Sol. 1, H250; Water-react. 2, H261	<2,5%
CAS: 108-05-4 EINECS: 203-545-4 Indexové číslo: 607-023-00-0	vinyl-acetát ⚠ Flam. Liq. 2, H225 ⚠ Carc. 2, H351 ⚠ Acute Tox. 4, H332; STOT SE 3, H335	≤0,5%

· Dodatečná upozornění:

Obsah benzenu (číslo EINECS: 200-753-7) ve složkách směsi je menší než 0,1 %. Klasifikace látek jako karcinogenní není povinná.

Znění uvedených údajů o nebezpečnosti látky je uvedeno v kapitole 16.

ODDÍL 4: Pokyny pro první pomoc**· 4.1 Popis první pomoci****· Při nadýchání:** Přívod čerstvého vzduchu, při obtížích vyhledat lékaře.**· Při styku s kůží:** Tento produkt nemá všeobecně dráždicí účinek na pokožku.**· Při zasažení očí:** Otevřené oči po více minut oplachovat pod tekoucí vodou a poradit se s lékařem.**· Při požití:** Bohatě zapít vodou a dýchat čerstvý vzduch. Neprodleně vyhledat lékaře.**· 4.2 Nejdůležitější akutní a opožděné symptomy a účinky** Další relevantní informace nejsou k dispozici.**· 4.3 Pokyn týkající se okamžité lékařské pomoci a zvláštního ošetření**

Další relevantní informace nejsou k dispozici.

ODDÍL 5: Opatření pro hašení požáru**· 5.1 Hasiva****· Vhodná hasiva:**CO₂, hasící prášek nebo vodní paprsky. Větší ohně zdolat vodními paprsky nebo pěnou odolnou alkohol.**· Nevhodná hasiva:** Plný proud vody

(pokračování na straně 3)

Bezpečnostní list

dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: MONTANA EM Marble 400ml

(pokračování strany 2)

- **5.2 Zvláštní nebezpečnost vyplývající z látky nebo směsi** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **5.3 Pokyny pro hasiče** -
- **Zvláštní ochranné prostředky pro hasiče:** Nejsou nutná žádná zvláštní opatření.

* ODDÍL 6: Opatření v případě náhodného úniku

- **6.1 Opatření na ochranu osob, ochranné prostředky a nouzové postupy**
Nosit ochrannou výstroj. Nechráněné osoby se nesmí přibližovat.
- **6.2 Opatření na ochranu životního prostředí:**
Při vniknutí do kanalizace nebo vodního toku informovat příslušné orgány.
Nesmí proniknout do kanalizace, vrchních vod, spodních vod.
- **6.3 Metody a materiál pro omezení úniku a pro čištění:**
Nesplachovat vodou nebo vodou obsahující čisticí prostředky.
Zajistit dostatečné větrání.
- **6.4 Odkaz na jiné oddíly**
Informace o bezpečném zacházení viz kapitola 7.
Informace o osobní ochranné výstroji viz kapitola 8.
Informace k odstranění viz kapitola 13.

* ODDÍL 7: Zacházení a skladování

- **7.1 Opatření pro bezpečné zacházení**
Zabezpečit dobré větrání a odsávání na pracovišti.
Nádrž opatrně otevřít a zacházet s ní opatrně.
- **Upozornění k ochraně před ohněm a explozí:**
Nepřibližovat se s ohněm-nekouřit.
Zajistit proti elektrostatickému náboji.
- **7.2 Podmínky pro bezpečné skladování látek a směsí včetně neslučitelných látek a směsí**
- **Pokyny pro skladování:**
- **Požadavky na skladovací prostory a nádoby:**
Skladovat na chladném místě.
Je třeba dodržet obecné předpisy o skladování tlakových obalů.
- **Upozornění k hromadnému skladování:** Není nutné.
- **Další údaje k podmínkám skladování:**
Nádrž neuzavírat vzduchotěsně.
Chránit před horkem a přímým slunečním světlem.
- **7.3 Specifické konečné / specifická konečná použití** Další relevantní informace nejsou k dispozici.

* ODDÍL 8: Omezování expozice / osobní ochranné prostředky

- **Technická opatření:** Žádné další údaje, viz bod 7.
- **8.1 Kontrolní parametry**

· **Kontrolní parametry:**
nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

115-10-6 dimethylether

NPK Krátkodobá hodnota: 2000 mg/m³
Dlouhodobá hodnota: 1000 mg/m³

67-64-1 aceton

NPK Krátkodobá hodnota: 1500 mg/m³
Dlouhodobá hodnota: 800 mg/m³
I

(pokračování na straně 4)

Bezpečnostní list

dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: MONTANA EM Marble 400ml

(pokračování strany 3)

108-05-4 vinyl-acetát

NPK	Krátkodobá hodnota: 36 mg/m ³ Dlouhodobá hodnota: 18 mg/m ³
-----	--

· **Další upozornění:** Jako podklad sloužily při zhotovení platné listiny.

· **8.2 Omezování expozice**· **Osobní ochranné prostředky:**· **Všeobecná ochranná a hygienická opatření:**

Před přestávkami a po práci umýt ruce.

Plyny/páry/aerosoly nevdechovat.

· **Ochrana dýchacích orgánů:** Při nedostatečném větrání ochrana dýchacího ústrojí.· **Ochrana rukou:**

V případě kontaktu s prachovými spray ochranné rukavice vyrobené z butyl shoulderstand být použity (min. 0,4 mm tlustý), E. G. KCL Camatril, článek č. 898 nebo podobné produkty

Ochranné rukavice

Rukavice odolné ředidlům

Materiál rukavic musí být nepropustný a odolný proti produktu / látce / směsi.

Výběr materiálu rukavic proveďte podle času průniku, permeability a degradace.

· **Materiál rukavic** Butylkaučuk· **Doba průniku materiálem rukavic**

Butyl-gumové rukavice o tloušťce 0,4 mm, jsou odolné proti:

Aceton: 480 min

Butyl-acetát: 60 min

Ethyl-acetát: 170 min

Xylen: 42 min

Je nutno u výrobce rukavic zjistit a dodržovat přesné časy průniku materiálem ochranných rukavic.

· **Ochrana očí:** Ochranné brýle**ODDÍL 9: Fyzikální a chemické vlastnosti**· **9.1 Informace o základních fyzikálních a chemických vlastnostech**· **Všeobecné údaje**· **Vzhled:**

Skupenství: Aerosol

Barva: Podle označení produktu

· **Zápach:** Charakteristický· **Prahová hodnota zápachu:** Není určeno.· **Hodnota pH:** Není určeno.· **Změna stavu**

Bod tání/bod tuhnutí: Není určeno.

Počáteční bod varu a rozmezí bodu varu: Nedá se použít, jde o aerosol.

· **Bod vzplanutí:** Nedá se použít, jde o aerosol.· **Hořlavost (pevné látky, plyny):** Nedá se použít.· **Zápalná teplota:** 235 °C· **Teplota rozkladu:** Není určeno.· **Teplota samovznícení:** Produkt není samozápalný.· **Výbušné vlastnosti:** Při používání může vytvářet hořlavé nebo výbušné směsi par se vzduchem.

(pokračování na straně 5)

Bezpečnostní list
dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: **MONTANA EM Marble 400ml**

(pokračování strany 4)

· Meze výbušnosti:	
Dolní mez:	2,6 Vol %
Horní mez:	18,6 Vol %
· Tlak páry při 20 °C:	5200 hPa
· Hustota při 20 °C:	0,73 g/cm ³
· Relativní hustota	Není určeno.
· Hustota páry:	Není určeno.
· Rychlost odpařování	Nedá se použít.
· Rozpustnost ve / směřitelnost s vodě:	Vůbec nemísitelná nebo jen málo mísitelná.
· Rozdělovací koeficient: n-oktanol/voda:	Není určeno.
· Viskozita:	
Dynamicky:	Není určeno.
Kinematicky:	Není určeno.
· Obsah ředidel:	
VOC EC	650,5 g/l
· Obsah netěkavých složek:	10,3 %
· 9.2 Další informace	Další relevantní informace nejsou k dispozici.

ODDÍL 10: Stálost a reaktivita

- **10.1 Reaktivita** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **10.2 Chemická stabilita**
- **Termický rozklad / Podmínky, kterých je nutno se vyvarovat:**
Nedochází k rozkladu při doporučeném způsobu použití.
- **10.3 Možnost nebezpečných reakcí** Žádné nebezpečné reakce nejsou známy.
- **10.4 Podmínky, kterým je třeba zabránit** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **10.5 Neslučitelné materiály:** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **10.6 Nebezpečné produkty rozkladu:** Nejsou známy žádné nebezpečné produkty při rozkladu.

ODDÍL 11: Toxikologické informace

- **11.1 Informace o toxikologických účincích**
- **Akutní toxicita** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.

· **Zařazení relevantní hodnoty LD/LC 50:**

115-10-6 dimethylether

Inhalováním	LC50/4 h	308 mg/l (rat)
-------------	----------	----------------

67-64-1 aceton

Orálně	LD50	5800 mg/kg (rat)
Pokožkou	LD50	20000 mg/kg (rabbit)

108-05-4 vinyl-acetát

Orálně	LD50	2920 mg/kg (rat)
Pokožkou	LD50	2335 mg/kg (rabbit)

- **Primární dráždivé účinky:**
- **Žíravost/dráždivost pro kůži** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Vážné poškození očí / podráždění očí**
Způsobuje vážné podráždění očí.

(pokračování na straně 6)

Bezpečnostní list

dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: MONTANA EM Marble 400ml

(pokračování strany 5)

- **Senzibilizace dýchacích cest / senzibilizace kůže**
Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Účinky CMR (karcinogenita, mutagenita a toxicita pro reprodukci)**
- **Mutagenita v zárodečných buňkách** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Karcinogenita** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Toxicita pro reprodukci** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Toxicita pro specifické cílové orgány – jednorázová expozice**
Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Toxicita pro specifické cílové orgány – opakovaná expozice**
Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.
- **Nebezpečnost při vdechnutí** Na základě dostupných údajů nejsou kritéria pro klasifikaci splněna.

ODDÍL 12: Ekologické informace

- **12.1 Toxicita**
- **Aquatická toxicita:** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **12.2 Perzistence a rozložitelnost** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **12.3 Bioakumulační potenciál** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **12.4 Mobilita v půdě** Další relevantní informace nejsou k dispozici.
- **Další ekologické údaje:**
- **Všeobecná upozornění:**
Třída ohrožení vody 1 (Samozařazení): slabé ohrožení vody
Nesmí se dostat nezředený nebo ve větším množství do spodní vody, povodí nebo kanalizace.
- **12.5 Výsledky posouzení PBT a vPvB**
- **PBT:** Nedá se použít.
- **vPvB:** Nedá se použít.
- **12.6 Jiné nepříznivé účinky** Další relevantní informace nejsou k dispozici.

ODDÍL 13: Pokyny pro odstraňování

- **13.1 Metody nakládání s odpady**
- **Doporučení:** Nesmí se odstraňovat společně s odpady z domácnosti. Nepřipustit únik do kanalizace.
- **Kódové číslo odpadu:**
Doporučení: Odpady odstraňujte v souladu s ustanovením zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění.
Odpadu přiřaďte odpovídající kód odpadu podle vyhlášky č. 381/2001 Sb. v platném znění.
Označený odpad včetně identifikačního listu odpadu předejte specializované firmě oprávněné pro nakládání s těmito odpady.
Nesmí se odstraňovat společně s komunálními odpady. Zabraňte úniku do kanalizace.

· Evropský katalog odpadů

08 01 11*	Odpadní barvy a laky obsahující organická rozpouštědla nebo jiné nebezpečné látky
15 01 04	Kovové obaly
15 01 11*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou tuhou pórovitou základní hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob

- **Kontaminované obaly:**
- **Doporučení:** Odstranění podle příslušných předpisů.

ODDÍL 14: Informace pro přepravu

- **14.1 UN číslo**
- **ADR, IMDG, IATA** UN1950

(pokračování na straně 7)

Bezpečnostní list
dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: MONTANA EM Marble 400ml

(pokračování strany 6)

· 14.2 Oficiální (OSN) pojmenování pro přepravu	
· ADR	AEROSOLY, horlavé
UN1950 AEROSOLY
· IMDG	AEROSOLS
· IATA	AEROSOLS, flammable

· 14.3 Třída/třídy nebezpečnosti pro přepravu

· ADR

· třída	2 5F Plyny
· Etiketa	2.1

· IMDG, IATA

· Class	2.1
· Label	2.1

· 14.4 Obalová skupina

· ADR, IMDG, IATA odpadá

· 14.5 Nebezpečnost pro životní prostředí: Nedá se použít.

· 14.6 Zvláštní bezpečnostní opatření pro uživatele	Varování: Plyny
· Kemlerovo číslo:	-
· EMS-skupina:	F-D,S-U
· Stowage Code	SW1 Protected from sources of heat.
SW22 For AEROSOLS with a maximum capacity of 1 litre: Category A. For AEROSOLS with a capacity above 1 litre: Category B. For WASTE AEROSOLS: Category C, Clear of living quarters.
· Segregation Code	SG69 For AEROSOLS with a maximum capacity of 1 litre: Segregation as for class 9. Stow "separated from" class 1 except for division 1.4. For AEROSOLS with a capacity above 1 litre: Segregation as for the appropriate subdivision of class 2. For WASTE AEROSOLS: Segregation as for the appropriate subdivision of class 2.

· 14.7 Hromadná přeprava podle přílohy II úmluvy MARPOL a předpisu IBC

Nedá se použít.

· Přeprava/další údaje:

· ADR	
· Omezené množství (LQ)	1L
· Vyňatá množství (EQ)	Kód: E0
Není dovoleno jako vyňaté množství
· Přepravní kategorie	2
· Kód omezení pro tunely:	D

· IMDG

· Limited quantities (LQ)	1L
· Excepted quantities (EQ)	Code: E0
Not permitted as Excepted Quantity

(pokračování na straně 8)

Bezpečnostní list

dle zákona č. 350/2011 Sb. a podle 1907/2006 EHS

Datum vydání: 28.03.2017

Číslo verze 5

Revize: 28.03.2017

Obchodní označení: **MONTANA EM Marble 400ml**

(pokračování strany 7)

· UN "Model Regulation":

UN 1950 AEROSOLY, 2.1

ODDÍL 15: Informace o předpisech

- **15.1 Předpisy týkající se bezpečnosti, zdraví a životního prostředí/specifické právní předpisy týkající se látky nebo směsi**
- **Národní předpisy:**
Zákon 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění a související předpisy; Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., v platném znění, které stanoví podmínky pro zdraví zaměstnanců při práci, včetně limitů PEL a NPK; Zákon č. 350/2011 Sb. o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů v platném znění; prováděcí předpisy k tomuto zákonu; Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, v platném znění; předpisy ADR v platném znění; Zákon č.258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění.
- **Stupeň ohrožení vody: VOT 1(Samozařazení):** slabě ohrožující vodní zdroje.
- **15.2 Posouzení chemické bezpečnosti:** Posouzení chemické bezpečnosti nebylo provedeno.

ODDÍL 16: Další informace

Údaje se opírají o dnešní stav našich vědomostí, nepředstavují však záruku vlastností produktu a nevznikají tak žádné smluvní právní vztahy.

- **Relevantní věty**

- H220 Extrémně hořlavý plyn.
- H225 Vysoce hořlavá kapalina a páry.
- H250 Při styku se vzduchem se samovolně vznítí.
- H261 Při styku s vodou uvolňuje hořlavé plyny.
- H280 Obsahuje plyn pod tlakem; při zahřívání může vybuchnout.
- H319 Způsobuje vážné podráždění očí.
- H332 Zdraví škodlivý při vdechování.
- H335 Může způsobit podráždění dýchacích cest.
- H336 Může způsobit ospalost nebo závratě.
- H351 Podezření na vyvolání rakoviny.

- **Zkratky a akronymy:**

- RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)
- IATA-DGR: Dangerous Goods Regulations by the "International Air Transport Association" (IATA)
- ICAO: International Civil Aviation Organisation
- ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
- IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
- IATA: International Air Transport Association
- GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals
- EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
- ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
- CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)
- VOC: Volatile Organic Compounds (USA, EU)
- LC50: Lethal concentration, 50 percent
- LD50: Lethal dose, 50 percent
- PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
- vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative
- Flam. Gas 1: Hořlavé plyny – Kategorie 1
- Aerosol 1: Aerosoly – Kategorie 1
- Press. Gas C: Plyny pod tlakem – Stlačený plyn
- Flam. Liq. 2: Hořlavé kapaliny – Kategorie 2
- Pyr. Sol. 1: Samozápalné tuhé látky – Kategorie 1
- Water-react. 2: Látky a směsi, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny – Kategorie 2
- Acute Tox. 4: Akutní toxicita – Kategorie 4
- Eye Irrit. 2: Vážné poškození očí / podráždění očí – Kategorie 2
- Carc. 2: Karcinogenita – Kategorie 2
- STOT SE 3: Toxicita pro specifické cílové orgány (jednorázová expozice) – Kategorie 3